

27 лютого 2013 р. геологічна спільнота зазнала великої втрати: пішов з життя видатний вчений, головний науковий співробітник, доктор геолого-мінералогічних наук, професор Віталій Федорович Шульга. Одійшла у вічність неординарна, із світлою душею людина.

Віталій Федорович народився 22 лютого 1931 року в м. Яготин. В 1953 р. закінчив з відзнакою геологічний факультет Київського політехнічного інституту за спеціальністю "Гірничий інженер-геолог". Науковий шлях розпочався в Україні. Карпатські полонини, мабуть, надихнули його на першу наукову працю "Фундамент Паннонського масива", яка була відзначена Грамотою Міністерства культури СРСР. Статті, присвячені проблемам вугленосності Підмосковного басейну, були опубліковані в "Бюлетні Московського товариства дослідників природи". Вони привернули увагу видатного вченого Ю. А. Жемчужнікова, який пророкував Віталію Федоровичу велике наукове майбутнє.

Робота в Тульській геологічній експедиції, Інституті геології і розробки горючих копалин, в Центральному науково-дослідному інституті економіки та науково-технічної інформації, в Інституті гірничої справи ім. А. А. Сковинського дозволила Віталію Федоровичу розширити поле діяльності і поглибити фундаментальні дослід-

ження вугленосних формацій Підмосковного, Донецького, Кузнецького, Карагандинського, Печорського, Львівсько-Волинського басейнів, вугільних родовищ Середнього та Південного Уралу, Західного Казахстану. Кандидатська дисертація, яку Шульга захистив в 1961 р. у Московському геологорозвідувальному інституті, була присвячена генетичній типізації вугільних родовищ і методиці прогнозу вугленосності на матеріалах вивчення вугленосної формації Підмосковного басейну. Вона стала першим щаблем у формуванні нового наукового напрямку вугільної геології – формаційного аналізу вугленосних відкладів.

Методика формаційного аналізу вугленосних відкладів увійшла значним доробком у теорію та практику вугільної геології. Віталій Федорович першим здійснив комплексний формаційний аналіз вугленосної формації Західного Донбасу, яка є складовою мегаформації Доно-Дніпровського прогину. Результати досліджень були викладені в докторській дисертації, яку він успішно захистив в Московському державному університеті (1973 р.), та в монографії "Нижнекарбоновая угленосная формация Донецкого бассейна". Ця монографія відзначена почесним дипломом Московського товариства дослідників природи.

З 1983 р. Віталій Федорович працював в Інституті геологічних наук НАН України. Це були роки плідної співпраці з польськими колегами у вивченні вугленосної формації Львівсько-Люблінського басейну. Було проведено літо-, біо- та хроностратиграфічне розчленування середньої і верхньої частин карбонів вугленосної формації Львівсько-Волинського басейну, що дозволило вченому скорелювати вугленосні формації Львівсько-Волинського та Люблінського басейнів. У результаті літостратиграфічних досліджень було встановлено нову межу між нижнім та середнім відділами карбону, а вік промислової вугленосної бужанської світи визначено як ранньобашкирський. Вперше в розрізі вугленосного карбону Львівсько-Волинського басейну біостратиграфічними дослідженнями виявлено поширення відкладів з *Notoseras*. Виділено та описано стратотипи трьох нових світ: тяглівської, любельської та нововолинської. Дослідження вченого охоплювали поглиблене вивчення і картування осадових комплексів платформного чохла України, стратифікацію та кореляцію єврано-вугільних відкладів Східної і Західної Європи, розробку синоніміки вугільних пластів, виявлення умов утворення і перспектив вугленосності та

промислового освоєння Львівсько-Волинського і прикордонної частини Люблінського басейнів. В 2007 р. під керівництвом і завдяки надзвичайній працездатності Віталія Федоровича вийшла в світ міжнародна колективна монографія "Корреляция карбоновых угленосных формаций Львовско-Волинского и Люблинского бассейнов". Вона стала першим вагомих результатом багаторічних досліджень вугленосних формацій Львівсько-Волинського і Люблінського басейнів.

Від 2004 р. наукові інтереси В. Ф. Шульги були пов'язані з Міжнародним проектом "Тропічна рослинність на початку льодовикового періоду. Міжконтинентальне співставлення середньокарбонової флори та її геохронологічне положення" по вивченню зміни флори, палеогеографічних і палеокліматичних обставин у Північній півкулі на межі нижнього та середнього карбону. В ньому брали участь вчені з Польщі, Чехії, США. В рамках проекту В. Ф. Шульга з притаманною йому відповідальністю здійснив реконструкцію палеоклімату карбону Східно-Європейської платформи і виявив його роль в торфонакопиченні.

Віталій Федорович співпрацював з науковцями Росії, Білорусі, Польщі, Китаю, США. Він брав

активну участь у педагогічній та громадській роботі. В Інституті геологічних наук НАН України Шульга В. Ф. виплекав 3 кандидати геолого-мінералогічних наук, був науковим керівником 2 пошукувачів. Він створив наукову школу, вихованці якої є висококваліфікованими фахівцями в галузі вугільної геології.

Шульга В. Ф. був членом двох вчених рад Інституту геологічних наук, членом редколегії журналу "Уголь Украины", дійсним членом Товариства дослідників природи.

За роки своєї наукової діяльності Віталій Федорович брав участь у вирішенні багатьох геологічних проблем. Він багато і плідно працював до останнього подиху. Йому належать понад 300 робіт високого наукового рівня, з яких вісім монографій.

Завжди залишаться в пам'яті колег і родини Віталія Федоровича його інтелігентність, порядність, обов'язковість, доброзичливість до людей, готовність завжди допомогти, невичерпний ентузіазм, оптимізм і невгасимий інтерес до навколишнього світу.

Редколегія "Геологічного журналу"